

Ringsbergskolans skolbibliotek

Beskrivning och utvärdering av skolbiblioteksverksamheten läsåret 2015-2016

Eric Haraldsson
Skolbibliotekarie, Ringsbergskolan
2016-06-14

Innehållsförteckning

Förutsättningar för skolbiblioteksverksamheten läsåret 2015-2016	4
Bemanning	4
Budget.....	4
Bibliotekslokal.....	4
Bestånd	4
Nyttjande av biblioteksbeståndet	5
Mål för skolbiblioteksverksamheten läsåret 2015-2016	5
Skolledning.....	6
Samarbete och delaktighet	7
Pedagogiskt samarbete med lärare.....	7
Samarbete med speciallärare	7
Ett 1-16 årsperspektiv.....	8
Förskolor.....	8
Pedagogisk skolbiblioteksverksamhet	9
Förskoleklass	9
Årskurs 1.....	9
Årskurs 2-3	10
Årskurs 4-5	10
Årskurs 6.....	11
Årskurs 7.....	12
Årskurs 8.....	12
Årskurs 9.....	13
Uppföljning av utvärdering läsåret 2014-2015	14
Att utveckla och förbättra inför läsåret 2016-2017	15

Förutsättningar för skolbiblioteksverksamheten läsåret 2015-2016

Bemanning

Fackutbildad skolbibliotekarie 23 timmar/vecka (0,575 tjänst). Under kommande läsår ökande till 24 timmar/vecka (0,6 tjänst).

Budget

Skolbiblioteket hade läsåret 2015/2016 en budget på 30 000 kronor, för 236 elever. Detta innebär drygt 127 kr./elev. Dessa pengar skulle räcka till inköp av skön- och facklitteratur och andra medier till skolbiblioteket samt viss specialutrustning som bokplast.

Bibliotekslokal

Då skolans möjligheter vad gäller lokaler är begränsade ställer detta stora krav på bibliotekslokalen. Den behöver utöver att vara bibliotekslokal kunna fungera som arbetsrum för grupparbeten och för samlingar av elever vid till exempel teaterframföranden.

Lokalen är ofta utan uppsikt av personal, vilket i kombination med att lokalen är tillgänglig för skolans elever leder till visst slitage, klotter, smärre skadegörelse och behov av städning och iordningställande.

Ett av målen för föregående läsår var att erbjuda en fritidsverksamhet kring bokuppsättning och andra biblioteksaktiviteter. Denna verksamhet har regelbundet genomförts på torsdagseftermiddagar för elever i årskurs 2 och 3. De elever som medverkat vid flera tillfällen har fått en god förståelse för hur bibliotekslokalen fungerar och verksamheten har i allmänhet varit väldigt lyckad. Avsikten är därför att fortsätta verksamheten även under kommande läsår.

Bestånd

Liksom tidigare år utgår inköpen till bibliotekets bestånd dels från önskemål från elever och dels från böcker som går att knyta till och använda inom de kurser och andra aktiviteter som skolans pedagogiska personal planerar för elever. Totalt ingår 7759 exemplar i Ringsbergskolans fysiska biblioteksbestånd, att jämföra med 7480 från förra årets utvärdering.

Utöver det egna fysiska biblioteksbeståndet finns även en väl utbyggd fjärrlåneverksamhet mellan de kommunala skol- och gymnasiebiblioteken samt med stadsbiblioteket där biblioteken har möjlighet att låna in titlar från varandras bestånd.

Skolbiblioteket är också anslutet till Myndigheten för Tillgängliga Medier (MTM) vilket möjliggör egen nedladdning av talböcker för de elever som av olika anledningar har behov av detta. Under läsåret har ytterligare fyra elever fått möjlighet till egen nedladdning, vilket gör att det totala antalet elever med möjligheten nu uppgår till nio. Vilka elever som upplevs ha behov utses av speciallärare. I MTM:s tjänst Legimus finns över 100 000 titlar för nedladdning.

Skolbiblioteket har också ett välutbyggt digitalt bestånd genom egenadministrerade webbresurser som drivs i samarbete med skolbiblioteket på Centrumskolan. Materialet på dessa webbresurser är anpassat till undervisningen i samtliga årskurser och riktar sig främst till elever och personal på skolan, men också till föräldrar och andra intresserade. De består främst av wikin ibiblioteket.se och en länksamling på Delicious.

Nyttjande av biblioteksbeståndet

Antalet registrerade utlån av fysiska medier för läsåret 2015/2016 (2015-08-01 - 2016-06-30) var 3267 böcker. Det motsvarar 13,8 lån/elev. Motsvarande siffra föregående läsår var 2306 böcker. Det motsvarar 9,9 lån/elev.

Skolans digitala biblioteksbestånd på ibiblioteket.se har under perioden 2015-08-01 till 2016-06-30 haft 7502 besök. Motsvarande siffra för föregående läsår var 7825 besök

Mål för skolbiblioteksverksamheten läsåret 2015-2016

Enligt planen för skolbiblioteksverksamhet på Ringsbergskolan ska skolbiblioteket med syfte att ge varje elev möjlighet till fördjupad kunskap och ökad måluppfyllelse:

- Samarbета med och föra en dialog med skollēdningen. Detta är en av de viktigaste faktorerna för att ett skolbibliotek skall fungera som ett pedagogiskt redskap och för att skolbiblioteket skall kunna bli, och fortsätta vara, en självklar del i undervisningen.
- Arbeta aktivt för att skapa samsrβetsytor mellan pedagoger, skolbibliotekarie och övrig personal. Samarbetet utgär från det centrala innehållet i LGR11 och berör områdena informationskompetens, källkritik och läsfrämjande.
- Skapa förutsättningar för att eleverna upplever en kontinuitet i sin biblioteksupplevelse från förskola till årskurs 9.
- Ta till vara på, uppmuntra och utveckla elevens läslust och nyfikenhet i och utanför klassrummet.
- Erbjuda alla elever möjligheter att utveckla sin medie- och informationskunnighet samt sin förmåga att tillägna sig kunskap på egen hand

Nedan följer en utvärdering av skolbibliotekets verksamhet inom dessa mål. Utvärderingen har gjorts genom fortlöpande samtal med berörda pedagoger och elever samt med rektor.

Skolledning

I Centrumområdets skolbiblioteksplan finns följande mål för skolledningens delaktighet i skolbiblioteket och dess verksamhet:

- Samarbeta med och föra en dialog med skolledningen. Detta är en av de viktigaste faktorerna för att ett skolbibliotek skall fungera som ett pedagogiskt redskap och för att skolbiblioteket skall kunna bli, och fortsätta vara, en självklar del i undervisningen.

Utvärdering

Kommunikationen mellan skolbibliotekarie och skolledningen är fortsatt väl fungerade. Att skolbiblioteket och rektors arbetsrum ligger i anslutning till varandra gör det enkelt att göra regelbundna avstämningar kring skolbiblioteksrelaterade frågor minst en gång i veckan.

Den goda kommunikationen bidrar också till att skolbibliotekarien med högre delaktighet ingår i skolans pedagogiska utvecklingsarbete och att skolbibliotekets roll på skolan är i ständig utveckling.

Samarbete och delaktighet

I Centrumområdets skolbiblioteksplan finns följande mål för samarbete och delaktighet:

- Arbeta aktivt för att skapa samarbetsytor mellan pedagoger, skolbibliotekarie och övrig personal. Samarbetet utgår från det centrala innehållet i LGR11 och berör områdena informationskompetens, källkritik och läsfrämjande.

Pedagogiskt samarbete med lärare

Under höstterminen planerade skolbibliotekarien tillsammans med undervisande lärare i årskurs 1 samt 4-5 varje vecka. Under våren skedde motsvarande för förskoleklass samt årskurs 2-3.

I årskurs 6 och 7 har skolbibliotekarien tillsammans med svensklärare ansvarat för en sexveckorskurs i vardera årskurs.

Under arbetet med den skriftliga rapporten för 8-9 har skolbibliotekarien medverkat vid ett tillfälle i veckan.

Vad gäller årskurs 9 har skolbibliotekarien genomgående medverkat vid SO- och/eller NO-lektioner för årskurs 9.

Skolbibliotekarien är också delaktig vid alla gemensamma pedagogiska konferenser, samt har en stående punkt för information och inspiration vid varje arbetsplatsträff.

Samarbete med speciallärare

Speciallärare och skolbibliotekarie har regelbunden kontakt kring elever i behov av särskilt stöd. Främst rör detta elever som av olika anledningar har behov av talböcker genom tjänsten Legimus. Planer finns också för att under kommande läsår göra en tydligare gradering av skolbibliotekets resurser för elever som arbetar med sin avkodning.

Utvärdering

Målet från föregående läsår, att hitta möjligheter till samarbeten med SO- och NO-ämnena på högstadiet genom klassrumsobservation har fungerat väl. I båda ämnena har det uppstått naturliga kopplingar som gjort att skolbibliotekarien hållit i genomgångar eller skapat arbetsuppgifter utifrån de områden eleverna arbetar med. Samarbetet har varit något mer naturligt i SO än i NO, varför SO bör fortsätta på liknande sätt, medan NO kan övergå i mer begränsade samarbeten inom de kurser där det naturligt lämpar sig, såsom djurförsök. Det är dock viktigt med en fortsatt tät kontakt mellan skolbibliotekarie och NO-lärare då personal byts ut inför kommande läsår.

Vad gäller arbetet med den skriftliga rapporten finns potentiellt stora vinster med att utveckla skolbibliotekariens delaktighet, men schemaläggning i kombination med skolbibliotekariens arbetstider begränsade möjligheterna detta läsår. Inför kommande läsår sker omfattande

förändringar kring personal vid rapportskrivandet, varför skolbibliotekarien med fördel kan involveras för att säkra det framgångsrika arbetssättet.

Ett 1-16 årsperspektiv

I Centrumområdets skolbiblioteksplan finns följande mål för överlämningar mellan stadier

- Att skapa förutsättningar för att eleverna upplever en kontinuitet i sin biblioteksupplevelse från förskola till årskurs 9.

Planen behöver här uppdateras för att även inkludera gymnasiet då skol- och barnomsorgsförvaltningen vid årsskiftet 2014/2015 slogs ihop med gymnasieförvaltningen till en utbildningsförvaltning.

Förskolor

Det har under läsåret inte funnits något samarbete mellan skolbiblioteket och kringliggande förskolor. Till skillnad från övriga skolor i området finns inga förskolor där barnen har Ringsbergskolan som hänvisningsskola. Från och med läsåret 2016-2017 kommer dock Ringsbergskolan att ha ett definierat upptagningsområde, varför det på längre sikt kan bli aktuellt med ett samarbete mellan skolbibliotek och förskola.

Pedagogisk skolbiblioteksverksamhet

I Centrumområdets skolbiblioteksplan finns följande mål för den pedagogiska skolbiblioteksverksamheten:

- Ta till vara på, uppmuntra och utveckla elevens läslust och nyfikenhet i och utanför klassrummet.
- Erbjud alla elever möjligheter att utveckla sin medie- och informationskunnighet samt sin förmåga att tillägna sig kunskap på egen hand

Vad detta innebär mer i detalj återfinns i bilaga två i Ringsbergskolans skolbiblioteksplan och bygger på det centrala innehållet i LGR11.

Förskoleklass

Enligt skolbiblioteksplanen ska vi i förskoleklass bl.a. arbeta med:

- berättande texter och poetiska texter
- att tolka reflektera och att återberätta

Vi utgick ifrån förra årets tema och läste tillsammans böcker som har med bibliotek och böcker att göra. Vi gick från det stora, biblioteket, till det lilla, bokstaven och täckte däremellan boken, ordet, rimmet och illustrationen. Efter avstämning gjorde vi också ett mindre tema där vi läste böcker som handlade om årets tema: "Under ytan".

Utöver detta utvecklades också elevernas lånetid i biblioteket, som blev en liten minisamling innan varje barn fick välja bok. Vid samlingen gjorde vi saker som att berätta för varandra vad vi läst, var vi läst och vem vi läst tillsammans med, eller läste någon kortare berättelse högt tillsammans.

Utvärdering

Växlandet mellan att läsa i förskoleklassens lokaler och att låna och utforska biblioteket har fungerat bra. Genom att böckerna vi läser tillsammans handlar om böcker, bibliotek och läsning blir det förhoppningsvis en bra start på relationen mellan alla nya förskoleklassbarn och skolbiblioteket.

Årskurs 1

Enligt planen ska vi i årskurs 1 bl.a. arbeta med:

- berättande texter och poetiska texter
- att tolka reflektera och att återberätta
- informationssökning i berättande och beskrivande texter i böcker

Liksom föregående år knöt vi bibliotekslektionerna till arbetet med yrken. Vi läste böcker om alla möjliga sorters yrken, med fokus på vad vi fick lära oss om de yrken som presenterades, och hur vi kunde undersöka om det som författaren skrivit stämmer eller inte.

Utvärdering

Arbetssättet är väl etablerat och fungerar bra. Det enda som behövs är en avstämning mellan lärare och skolbibliotekarie kring vilka områden man arbetar med, så att relevant litteratur för högläsning och annat material kan plockas fram.

Årskurs 2-3

Enligt planen ska vi i årskurs 2-3 bl.a. arbeta med:

- Att tolka reflektera och återberätta
- Lässtrategier för att förstå och tolka texter
- Berättande texters budskap uppbyggnad och innehåll
- Informationssökning i berättande och beskrivande texter i böcker och på webbsidor

Liksom föregående läsår lades årskurs 2 och 3 parallellt under vårterminen så att samma upplägg kunde användas för båda klasserna. Vi gjorde i år en ny kurs som fokuserade på läsning av olika litterära genrer, främst fantasy och realism, med ett mindre inslag av skräcklitteratur.

Under fantasytemat var temat högläsning, att eleverna tränade på att läsa högt för varandra i grupper. Under realismtemat gjorde vi gemensam högläsning av skolbibliotekarien med gemensamma textsamtal.

Utvärdering

Vårt fokus på läsning av skönlitterära genrer innebar att de punkter ur det centrala innehållet som behandlar informationssökning och källkritik inte fått samma roll som tidigare. Det är viktigt att ta med detta i denna vetskap i det fortsatta arbetet, så att eleverna får möjlighet att arbeta med det innehållet framöver.

Tanken var att följa upp med handledda boksamtal kring gruppernas böcker, men dessa uteblev nästan helt, till stor del på grund av svårigheter i planering då klasserna bytte lärare flera gånger under terminen. Högläsningen fungerade också olika bra i olika grupper, där formen kan ha distraherat läsningen snarare än att den bidra till fördjupad läsförståelse. Med tanke på den bristande kontinuiteten vad gäller vilken lärare skolbibliotekarien samarbetar med är det svårt att säga om bristerna i kursen härstammar därifrån eller från ett bristande upplägg.

Årskurs 4-5

Enligt planen ska vi i årskurs 4-5 bl.a. arbeta med:

- Berättande texter och poetiska texter från Sverige, Norden och övriga världen
- Skönlitterärt betydelsefulla barn- och ungdomsförfattare och deras verk

- Att tolka reflektera och återberätta
- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier
- Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling, och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger
- Informationssökning uppslagsböcker och intervjuer, observationer, mätningar och via sökmotorer på Internet

Verksamheterna för årskurs 4-5 låg i likhet med de för årskurs 2-3 parallella med varandra för att göra planeringen så tidsbesparande som möjligt.

Skolbiblioteksverksamheten anknöt i hög grad till tre av de kurser som eleverna arbetade med. Först var det konflikten i Syrien där utgångspunkten var elevernas egna frågor kring vad de ville veta om konflikten. Då flera av frågorna inbegrep hur det kändes att bli tvungen att fly eller vara på flykt så läste vi *Jag är en pojke med tur* av Monica Zak för att få känna på flykt utifrån någon annans perspektiv.

Efter det arbetade vi med skapelseberättelser, där vi läste bilderböcker som anspelade på eller omtolkade och gjorde intertextuella kopplingar till de skapelseberättelser som eleverna fått ta del av.

Sist var det informationssökning kring medeltiden respektive stormaktstiden då eleverna skulle skriva egna berättelser placerade i historiska kontexter. För att kunna göra korrekta beskrivningar i en sådan berättelse behövde eleverna kunna ta reda på vad man åt, hur man klädde sig, hur husen såg ut, vad man arbetade med osv.

Utvärdering

Skolbiblioteket kompletterade och fördjupade kring det innehåll som eleverna jobbade med, precis som tanken är. Dessutom innehöll terminen en stor spridning kring vilka förmågor som tränats och med en balanserad fördelning mellan läsning och medie- och informationskunnighet.

Årskurs 6

Enligt planen ska vi i årskurs 6 bl.a. arbeta med:

- Berättande texter och poetiska texter från Sverige, Norden och övriga världen
- Skönlitterärt betydelsefulla barn- och ungdomsförfattare och deras verk
- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier
- Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling, och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger
- Hur historiska personer och händelser har framställts på olika sätt genom olika tolkningar och genom skilda tider

Vi gjorde detta genom att titta på bilderbokens historia, med start i mitten av 1800-talet och slut i vår egen samtid. Vi analyserade och undersökte vad böckerna förmedlade för syn på barnen,

på de vuxna och på uppfostran. Vi anlade också ett genusperspektiv samt tittade på vilka samhällsklasser som skildrades i böckerna. Till detta skapade eleverna utifrån det vi läst, inom serier, poesi, ramsor och foto.

Utvärdering

Väldigt intressant kurs med många inslag och massor av perspektiv. Eleverna briljerade i sina analyser och gjorde väldigt intressanta kopplingar till andra texter, till sig själv och till samhället. Kan med fördel bli ett stående inslag för årskurs 6.

Årskurs 7

Enligt planen ska vi i årskurs 7 bl.a. arbeta med:

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier
- Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i skönlitteratur för ungdomar och vuxna
- Parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar, inre och yttre dialoger
- Texter som kombinerar ord, bild och ljud, och deras språkliga och dramaturgiska komponenter. Hur uttrycken kan samspela med varandra, till exempel i TV-serier, teaterföreställningar och webbtexter
- Skönlitterärt betydelsefulla ungdoms- och vuxenboks författare från Sverige, Norden och övriga världen samt de historiska och kulturella sammanhang som de har tillkommit

För tredje året har vi arbetat med Lashörnan i årskurs 7. Tidigare tillfällen har vi använt vi e-boksverktyget med samma namn genom AV-Media, men då detta inte längre fanns tillgängligt arbetade vi om delar av kursen för att passa de nya förutsättningarna. Vi läste texter som på olika sätt anspelade på klassiska folk- och konstsagor och arbetade mycket med att läsa mellan raderna i texter och hitta de hemligheter som författaren gömt. Vi avslutade också med att applicera de strategier vi tränat på en film för ett intermedialt perspektiv.

Utvärdering

Faktum är att kursen för första gången kändes riktigt bra. Den har varit under utveckling, och en del av begränsningen har legat i att vara låst till de böcker som fanns i verktyget Lashörnan. Med lyft blick och nytt perspektiv på syftet med kursen blev både berättelserna mer spännande och arbetet med fokuserat. Kursen kan upprepas mer eller mindre oförändrad nästa år.

Årskurs 8

Utöver individuell handledning i arbetet med den skriftliga rapporten och små instick har skolbiblioteket haft väldigt lite insatser mot årskurs 8.

Utvärdering

Att prioritera årskurs 9 framför årskurs 8 var en medveten insats, dels eftersom årskurs 9 upplevdes behöva mer stöd och dels eftersom det var årskurs 9 sista år på Ringsbergskolan.

Detta års årskurs 8 kommer att få betydligt större del av skolbiblioteksverksamheten under sitt år som årskurs 9.

Årskurs 9

Enligt planen ska vi i årskurs 7 bl.a. arbeta med:

- Informationssökning på bibliotek och på Internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt
- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden samt hur individer och grupper framställs till exempel utifrån kön och etnicitet
- Historiska berättelser från skilda delar av världen med skildringar av människors upplevelser av förtryck, till exempel i form av kolonialism, rasism eller totalitär diktatur och motstånd mot dessa

Årskurs 9 har haft skolbibliotekarien i klassrummet för observation på veckobasis, antingen på ett NO- eller ett SO-pass. Därifrån har kopplingar gjorts till de områden som eleverna arbetar med och skolbibliotekarien har därifrån tillsammans med läraren utarbetat lektionsupplägg kring främst informationssökning och källkritik, men även med koppling till relevant skönlitteratur.

Utöver detta har årskurs 9 liksom årskurs 8 fått individuellt stöd efter behov kring informationssökningsprocessen i den skriftliga rapporten.

Utvärdering

Arbetsättet med observation är ganska tidsödande då det inte alltid leder till självklara kopplingar, men är nog nödvändigt för att på ett naturligt sätt hitta samarbetsytor. Med tanke på att nästa års årskurs 9 kommer att ha nya lärare i både SO och NO behöver arbetsättet fortsätta, dels för att etablera skolbiblioteket som användbar resurs för nya lärare och dels för att skolbibliotekarien behöver få insikt i de nya lärarnas metoder och pedagogik.

Uppföljning av utvärdering läsåret 2014-2015

Förra års utvärdering visade på följande förbättringsområden, här kompletterat med uppföljning kring hur det gått med föreslagna åtgärder.

Område	Från utvärdering	Åtgärd	Uppföljning
Bibliotekslokal	Visst slitage och mer inbjudande lokal	Fortsatt arbete för mer inbjudande lokal i allmänhet och mer marknadsföring av skolbibliotekets bestånd i synnerhet. Försök kring samarbete med fritids där elever kan bli mer delaktiga i arbetet med skolbibliotekslokalen. Tidplan: Läsår 2015-2016 Ansvar: Skolbibliotekarie i samarbete med fritidspersonal.	Samarbete med fritids genomfört och rullar på, vilket bidrar till bättre ordning i bibliotekslokalen. Fortfarande visst slitage, klotter och oordning.
Bestånd	Minskat antal registrerade utlån	Genomgång av självlånesystemet för alla elever och all pedagogisk personal vid läsårsstart. Tidplan: Terminsstart 2015 Ansvar: Skolbibliotekarie tillsammans med skolledare	Lånesystemet genomgått med personal och de flesta klasserna. Antalet registrerade utlån ökade från 9,9/elev och läsår till 13,8/elev och läsår.
Samarbete och delaktighet	Utveckla samarbetsformer med lärare i 6-9 ytterligare	Skolbibliotekarien observerar lektioner främst inom Svenska, SO och NO för att hitta ingångar och möjligheter till samarbeten. Ansvar: Skolbibliotekarie och berörda pedagoger	Observationer av SO och NO i årskurs 9 genomförda regelbundet under året. Lett till flera samarbeten mellan skolbibliotekarie och ämneslärare.

Att utveckla och förbättra inför läsåret 2016-2017

Verksamheten mot skolans äldre elever är nu på en jämförbar nivå med den för de yngre eleverna. Ett flertal fungerande kurser finns utarbetade och ett arbetssätt för att hitta nya gemensamma områden är etablerat. Dock finns fortfarande utvecklingspotential i arbetet med den skriftliga rapporten. Detta resulterar i följande konkreta åtgärder för kommande läsår:

Område	Från utvärdering	Åtgärd
Bibliotekslokal	Svårt för elever i främst årskurs 1 att själva hitta böcker på lagom nivå.	Mer detaljerad indelning av beståndet på "Börja Läs"-nivå, med utgångspunkt i elever som knäcker läskoden och utvecklar sin avkodningsförmåga. Sker ev. i samarbete med andra skolor i området. Tidplan: Inleds hösttermin 2016 <i>Ansvar:</i> Skolbibliotekarie och speciallärare samt berörda lärare i årskurs 1.
Rapportskrivning	På ett mer strukturerat sätt använda skolbibliotekariens kompetens i arbetet med informationssökning, källkritik, samt lässtrategier vid läsning av faktatexter.	Prioritera planering och medverkan i den skriftliga rapporten högre. Tidplan: Inleds efter terminsslut vårtermin 2016 <i>Ansvar:</i> Skolbibliotekarie och berörda lärare.